

Кључне речи: Еро, загробни свет, превара, Туркиња, лаковерност, лукавост, препреденост, сналажљивост

ЕРО С ОНОГА СВИЈЕТА

Копео Турчин с Туркињом кукурузе, па на подне отиде Турчин да препне и да напоји коња, а Туркиња остане одмарајући се у хладу. Утом удари однекуд Еро:

– Помоз бог, кадо!

– Бог ти помогао, кмете! А одакле си ти, кмете?

– Ја сам, кадо, с онога свијета.

– Је ли, бога ти, а нијеси ли виђео тамо мога Мују, који је умро прије неколико мјесеци?

– О, кадо, како га не би виђео! Он је мој први комшија.

– Па како је, бога ти, како живи?

– Хвала богу, здраво је, али се богме, доста мучи без ашлука. Нема зашто да купи дувана, нити има чим да плати каву у друштву.

– А хоћеш ли ти опет натраг? Не би ли му могао понијети, да му пошљем мало ашлука?

– Би, зашто не би, ја идем сад управо тамо.

Онда Туркиња отрчи тамо ђе јој се муж био скинуо од врућине, те узме кесу с новцима, и што гођ буде новаца у њој, да Ери да понесе Муји. Еро докопа новце, па метне у њедра, па бјежи уз поток. Тек што Еро замакне уз поток, ал' ето ти Турчина ђе води коња да напоји, а Туркиња те пред њега:

– Да видиш, мој човјече! Туда сад прође један кмет с онога свијета, па каже за нашега Мују да се мучи без ашлука: нема за што да купи дувана, нити има чим да плати каву у друштву, те сам му ја дала оно новаца што је било у твојој кеси, да му понесе.

А Турчин:

– Па куд оде? Куд оде?

А кад му жена каже да је отишао уз поток, онда он брже-боље скочи на гола коња, па поћерај уз поток. Кад се обазре Еро и види Турчина ђе трчи за њим, а онда бјежи! Кад дође под брдом у једну воденицу, а он утрчи унутра, па повиче воденичару:

– Бјежи, јадна ти мајка! Ето Турчина да те посијече, већ дај мени твоју капу, а на теби моју, па бјежи уз брдо туда око воденице.

Објашњење мање познатих речи и израза

ѝрейнуйи, препнем – свезати коња за нешто тако да може да пасе;

најојуйи, напојим – дати воде;

када, ж. род – госпођа;

кмей, м. род – сељак без земље који живи и ради на имању свога господара и даје му део прихода од земље;

ашлук, м. род – новац за трошак, џепарац;

њедра, ж. род – део одеће који покрива груди;

обазреји се, обазрем се – окренути се и погледати назад, осврнути се;

ѝосијећи, посијечем – овде: убити;

начинији се, начиним се – направити се;

буквик, м. род – букова шума;

снебиваји се, снебивам се – нешто не учинити (због стида, из страха) устезати се, устручавати се;

савији шийке – покуњити се и отићи необављена посла

Воденичар, видећи Турчина ђе трчи на коњу, поплаши се, и не имајући куд питати зашто ће и кроз што да га посијече, да Еро своју капу а Ерину баци на главу, па изнад воденице бјежи уз брдо. Еро метне воденичареву капу на главу, па још узме мало брашна те се поспе и начини се прави воденичар. Утом и Турчин дотрчи пред воденицу, па сјаше с коња и улети у воденицу.

– Камо, море, таки и таки човјек, што је сад ту ушао у воденицу?

А Еро му каже:

– Ено га, видиш, ђе утече уз брдо.

Онда Турчин:

– Држи ми, море, коња.

Еро узме коња, а Турчин уз брдо за воденичаром овамо-онамо по буквику. Кад га већ стигне и ухвати, а он:

– Камо новци што си преварио моју жену, те узео да понесеш Муји на они свијет?

Воденичар се стане крстити и снебивати:

– Бог с тобом, господару! Ја нити сам виђео твоје жене, ни Мује, ни новаца.

И тако им прође читаво пò сата, док се освијесте и виде шта је. Онда Турчин потрчи наврат-нанос к воденици; али хоћеш! Еро узјахао коња, па отишао без трага, а Турчин савије шипке, па пјешице к жени. Кад га жена опази без коња, а она повиче:

– Камо, човјече, шта уради?

– Ти си му послала новаца да купи каве и дувана, а ја сам му послао и коња, да не иде пјешице.

Th. Valério, *Сељак*,
из „Le Tour du Monde“, 1870.

Еро

Приповеда се да је Еро (Херо, Херцеговац) „живео у Херцеговини и био нашег племена. О њему се разно прича, обично како превари Турчина, и то досетљиво“. – Вук Караџић

Помоз бог, кадо!

Како Еро започиње разговор с Туркињом? Какве намере има?
Које Туркињине особине су помогле Ери да је превари?
Зашто Туркиња не сумња нимало у истинитост Ериних речи?
Шта Туркиња сазнаје од Ере о Мујином „животу на оном свијету“?
Изведи с другом/другарицом разговор који су водили Еро и Туркиња.
Потрудите се да будете што уверљивији.

Куд оде?

Шта је Еро учинио брже-боље чим је узео новац?
Верује ли и Туркињин муж у постојање „онога света“? Шта му је одмах било јасно?
Туркињу је преварио захваљујући њеној лаковерности, а како је преварио воденичара?
На крају је успео да превари и Турчина. Испричај како.
Прочитај гласно Турчинове речи на крају приповетке. Зашто Турчин није рекао жени шта се заиста догодило?

Размислимо о...

Како то да Ери сви верују и да нико не сумња у истинитост његових речи и поштеност његових намера?
Ко је у овој шаљивој причи, према твом мишљењу, најнаивнији? Ко је највише изгубио?
Које све особине Еро има? Размисли и о месту и околностима у којима се радња одвија. Колико су оне допринеле Ерином успеху?
Да ли је лепо то што је Еро урадио? Да ли се то што је преварио троје људи овде ипак може сматрати успехом?
Зашто је народни приповедач на Ериној страни?

Вежбајмо...

Поред сваке реченице упиши одговарајући редни број водећи рачуна о редоследу збивања у причи. Тако ћеш добити план приче односно њену композицију.

- ___ Туркиња узе кесу с новцима и да Ери.
- ___ Помоз Бог, кадо!
- ___ Ја му дала оно новаца што је било у кеси.

- ___ Ја нити сам виђео твоје жене, ни Мује, ни новаца.
- ___ Турчин брже-боље скочи на гола коња, па поћерај уз поток.
- ___ Ја сам му послао и коња да не иде пјешнице.
- ___ Бјежи уз брдо око воденице, ето Турчина да те посијече!

Према добијеном плану препричај причу *Еро с онога свијетла*.

Стварајмо...

Замисли да си новинар и да је твој задатак да направиш интервју са Ером.
Навешћемо Ерине одговоре, а ти на основу њих састави питања.

Новинар: _____

Еро: Помислио сам да је ова Туркиња сигурно наивна. Баш ћу је лако преварити.

Новинар: _____

Еро: Кад је питала за свог Мују, пало ми је на памет да јој кажем да долазим са онога света.

Новинар: _____

Еро: Нисам се уплашио кад сам видео да ме Турчин јури. Помислио сам да ћу успети да преварим и њега.

Новинар: _____

Еро: Морао сам и воденичара преварити јер нисам имао другог избора.

Новинар: _____

Еро: Не знам шта се на крају десило с воденичаром и Турчином. Надам се да воденичар није настрадао.

